

FINLÄNDARNAS FÖRHÅLLANDE TILL NATUREN HANDLAR ALLT MER OM TEKNOLOGI

När det gäller skogs- och lantbruk, jakt och fiske, men också friluftsliv och sommarboende har arbete och uteliv på naturens villkor i alla tider förutsatt en utrustning som motsvarar behoven. Det gäller såväl redskap och klädsel som kunskap. Tack vare det ökade välståndet, den snabba utvecklingen på teknikens område och förändringarna i livsstil, har finländarnas inställning till naturen och beteendet i naturen förändrats. I och med att skogs- och lantbruket mekaniserades på 1950-talet blev det upptakten till stora omdaningar. 1960-talet präglades av förändringar i sättet att röra sig i skog och mark på fritiden. Då kom exempelvis jakt, fiske och friluftsliv att påverkas av nya tekniska landvinningar och industriellt framställda produkter. På ett aldrig tidigare skådat sätt förbättrades också utrustningen i sommarstugorna. I takt med att levnadsstandarden höjts har också möjligheterna att förbättra utrustningen ökat – samtidigt har kanske färdigheterna att reda sig i naturen med enkla medel försämrats.

Introduktionen av nya hjälpmedel och textilier har gjort det lättare och bekvämare att röra sig i naturen. Ökad fritid har gett oss möjligheter att vistas allt mer i naturen under aktiva former och den höjda levnadsstandarden har gett oss möjligheter att skaffa specialutrustning. Sommarstugorna har blivit fritidsbostäder där man lyckats förena det urbana livets bekvämligheter med friden och lugnet i naturen. Bekvämlighet, medvetenhet om det stora utbudet och den osäkerhet som fjärmandet från naturen resulterat i, har skapat behov av att ha en utrustning som är så effektiv, trygg och säker som möjligt. Lagstiftningen kan också ha påverkat situationen.

Västra Nylands landskapsmuseum, Esbo stadsmuseum, Lusto – Finlands Skogsmuseum, Finlands lantbruksmuseum Sarka (Tegen), Finlands Jaktmuseum, Kainuun Museo i Kajana och Vichtis museum ordnar gemensamt en textinsamling om de förändringar som skett i hur vi upplever vår arktiska natur. Målet med insamlingen är att undersöka och dokumentera förändringar i arbetssätt, i hur vi rör oss och vistas i naturen, men speciellt gällande den teknikaliserings och instrumentalisering som ägt rum under årens lopp.

Skrivanvisningar

Vänligen sänd dina svar senast 31.3.2012 till museet på adressen: Västra Nylands landskapsmuseum, Ormnäsvägen 3, 10600 Ekenäs. Om du vill sända svaren per e-post är adressen museum@raseborg.fi.

Du kan svara antingen på svenska eller på finska. Kom också ihåg att ge oss dina kontaktuppgifter som namn, adress, telefonnummer, födelseår och födelseort.

Belöningen består av inträdesbiljetter till museerna och publikationer.

Nedan redogör vi för de ämnesområden som museerna önskar få information om. Du kan välja att besvara endast en del av frågorna eller berätta om någonting som tangerar dessa ämnen. Om du i texten använder dig av flera personers erfarenheter, ange då också deras personuppgifter och tidpunkten (eller den uppskattade tidpunkten) för erfarenheterna. Du får svara per brev eller via webben antingen på svenska eller på finska.

Svaren arkiveras i de medverkande museernas samlingar. Den information som ingår i texterna eller delar därav, men också citat, kommer att användas i museernas elektroniska publikationer, i utställningar och forskning. Museet har också rätt att överlåta materialet till en tredje part för att användas inom exempelvis forskning, i utställningar och publikationer. Anvisningar om hur materialet får användas ges i dessa fall. Innehållet i texterna används inte på ett sätt som kan sår eller skada vare sig uppgiftsgivaren eller dennes anhöriga.

På stugan

Har du en stuga i skärgården eller annat permanent sommarställe? Hur definierar du ditt sommarställe (andra bostad, stuga)?

När vistas du i stugan? Med vem? Är det tradition att tillbringa vissa helger på stugan? Har du mycket gäster på stugan?

Har somrarna på stugan förändrats under årens lopp? Hur? Tillbringade du redan dina barndoms-somrar på samma plats?

Ange byggår för din sommarbostad? Har du eller din familj köpt ett prefabricerat hus eller själva byggt/låtit bygga det? Varför valde du [att köpa] just den här tomtten/platsen?

Vilka byggnader ingår? Har ni förnyat, reparerat eller renoverat byggnaderna?

Har du el i din sommarbostad? Har du vattenledning (rinnande vatten)? När är de här bekvämligheterna installerade? Hur produceras elen?

Hur är värme- och vattenförsörjningen ordnad?

Hurudan utrustning har du i din sommarbostad (köksutrustning, TV, fyrhjuling [mönkijä], vattenskoter, nätanslutning eller dylikt)? När är utrustningen inhandlad?

Hur tar du dig till din sommarbostad?

Har du bastu? Hur ofta badar du bastu? Har bastubadandet förändrats under årens lopp?

Hur sköter du matförsörjningen och andra inköp när du är i sommarbostaden? Hur sköts disk och tvätt?

Hur är reparations- och underhållsarbetet ordnat? Underhåll av brygga och båt? Avfallshanteringen?

Vilka åtgärder ingår när du sätter sommarbostaden i vinterskick? Vad ingår i vårsysslorna?

Fiske

Hurudana fiskeredskap använder du dig av?

Hur länge har du sysslat med fiske?

Var fiskar du? Hur och med vad rör du dig när du fiskar?

Vad gör du med fångsten?

Har det skett förändringar i fisket under den här tiden? På vilket sätt?

I skogen

Hjälpmiddel och utrustning som underlättar jakten har under de senaste decennierna kommit ut på marknaden. Den tekniska utvecklingen handlar också om kläder och annan utrustning – traditionella material som ylle, bomull och läder har ersatts av nya "tekniska" material.

Nya hjälpmedel gör det lättare att röra sig i skogen, underlättar hanteringen av bytet och gör också jakten tryggare. Går man ändå samtidigt miste om någonting väsentligt som hör jakten till? Håller jakt på att bli rena "prylsporten", som att "rasta" sin tekniska utrustning?

Genom fritt formulerade svar på följande frågor hjälper du oss att kartlägga på vilket sätt den tekniska utvecklingen har påverkat jakten i Finland.

Vilka bra och dåliga sidor ser du i användningen av nya hjälpmedel inom jakten?

Hur förhåller man sig i ditt jaktlag/din jaktförening till användningen av tekniska hjälpmedel? Kan man se en tudelning bland jägarna mellan dem som förespråkar "traditionell" jakt och dem som är ivriga att ta nya tekniska hjälpmedel i bruk? Vilka är det som använder sig av och vilka tar avstånd från ny teknik inom jakt och hur motiverar de sin ståndpunkt?

Vilka av följande hjälpmedel använder du dig av:

- a) kikarsikte
- b) kikarsikte med avståndsmätare
- c) rödpunktsikte
- d) ljuddämpare
- e) avståndsmätare
- f) nattkikare
- g) värmedetektor ("värmekamera")
- h) LA-/VHF-telefon
- i) GPS-terrängnavigator
- j) "GPS för hund"/hundpejl/grytpejl
- k) grottkamera
- l) kamerasele + videokamera för hund
- m) vargväst för hund
- n) fyrhjuling eller annat terrängfordon
- o) s.k. tekniska kläder (vattentäta skodon, underkläder och underställ samt ytterplagg mm. som andas)
- p) viltkamera

Använder du dig av annan jaktteknisk utrustning förutom de ovannämnda?

Hur har utvecklingen inom tekniken för jakt förändrat hanteringen av bytet (transport, förvaring mm.)?

Inom vilka jaktformer tycker du att man har största nyttan av modern teknik? Varför?

När började du jaga (årtal)?

Vilka typer av jakt föredrar du och sysslar du med?

På åkern

Berätta om det jordbruk ni bedriver på din lantegendom. Hur stor är din gård? Vad odlar du? Har du boskap? Vilken typ av lantbruk har du specialiserat dig på?

Anser du dig vara odlare på heltid eller på deltid (huvudsaklig syssla eller bisyssla)?

Har det skett stora förändringar i maskinparken på din gård under de senaste tio åren? Om, i så fall vilka?

Planerar du att investera i nya maskiner? I så fall vilka och varför?

Vilka tekniska förändringar har påverkat lantbruket på din gård allra mest?

Köper du tjänster av andra företagare för arbetet på gården? Om, i så fall vilka?

Varför har du valt att köpa tjänster?

Hur länge har du använt dig av köptjänster?

Erbjuder du själv andra odlare lantbruks- eller andra tjänster? I så fall vilka?

På vilket sätt påverkar köpta och/eller sålda tjänster ekonomin och tidsdisponeringen på din gård?

Hur ser du på framtiden inom lantbruket utgående från nyttjandet av köpta tjänster?

I naturen

Redogör för de tekniska hjälpmedel du använt dig av när du rört dig ute i naturen (exempelvis kompass, GPS-navigatör, stegmätare). När och varför har du köpt utrustningen och har det skett förändringar i användningen av den/dem?

Berätta om i vad mån din klädsel under vandringar i naturen förändrats med tiden. Nämn skodon, klädesplagg och huvudbonaderna var för sig. När har förändringarna skett och varför? Hur har du fått information om nya produkter eller impulser att köpa dem? Var har du köpt kläderna du använder (varuhus, specialaffärer, internet)?

Har du själv deltagit i organiserade naturturism- eller friluftaktiviteter? Berätta om när och var de ägde rum och om innehåll och program. Använde ni er av för dig nya fordon eller andra hjälpmedel (exempelvis snöskoter) eller hade du redan tidigare använt dig av en sådan/sådana?

När du plockar bär och/eller svamp

Berätta om utrustning och kläder du använder när du plockar bär eller svamp. Hur har de förändrats under årens lopp och varför? Tar du dig alltid till samma välkända ställen eller rör du dig också i okänd terräng? Använder du dig av hjälpmedel när du rör dig i okänd terräng?

Skogsarbete

Beskriv arbetsuppgifterna du har i skogen. Vistas du dagligen i skogen eller har du också andra arbetsuppgifter? Kan du själv påverka tidpunkten när du arbetar i skogen? Berätta om din arbetshistoria och i vad mån det finns ett samband med arbetet i skogen.

Hur tar du dig till arbetsplatsen/arbetsplatserna under de olika årstiderna? Vilka förändringar har skett under årens lopp när det gäller att förflytta sig?

Beskriv hur man klär sig för utomhusarbete och vilka förändringar som skett. Hurdana arbetskläder fungerar bra i skogsarbete och varför?

Berätta om utrustningen och arbetsredskapen du har i skogen. Har det skett förändringar gällande dem under din arbetskarriär?

Hur har kommunikationen mellan arbetet på fältet och arbetsplatsen förändrats under årens lopp och vilka följder har det fått?

Följer du med den utveckling som sker beträffande utrustning och arbetsredskap? Hur viktigt är det för dig att ha en så bra teknisk utrustning som möjligt med tanke på arbetsuppgifterna och arbetsförhållandena? Vem är det som ansvarar för inköp av utrustning och arbetsredskap? Är du nöjd med dem? Vilka förbättringar och förändringar skulle du önska sig?

Har ditt förhållande till naturen och skogsmarkerna förändrats under din yrkeskarriär eller har exempelvis utrustning och arbetsredskap eller färd- och kommunikationsmedel förändrats som en följd av utvecklingen? Hur påverkar arbetskläderna, arbetsredskapen, kommunikations- och färdmedlen exempelvis arbetssäkerheten, arbetstrivseln, arbetsresultatet eller hur arbetsdagen förlöper?

Till sjöss

Båtliv

Har du båt? Hurudan är den? Med hurudana båtar har du rört dig i skärgården? Hurudan är din drömbåt?

Berätta om ditt båtliv. Hurudana båtfärder brukar du göra (resor, fiske, varutransporter, nöjesseglatser?)

Beskriv dina båtfärder/seglatser. Hur långa båtfärder har du gjort? Med vem gör du dina båtfärder?

Övernattar du under båtfärderna/seglatserna? Hurudan utrustning har du då med dig?

Vad och hur stor matsäck har du med dig?

Hurudan flytväst använder du? Hurudan navigeringsutrustning har du i din båt? Hade du LA-telefon innan dagens mobiltelefoner fanns?

Har du varit tvungen att vända dig till sjöräddningen i samband med dina båtfärder?

Hur har båtlivet förändrats under årens lopp? I vilket avseende?

Paddling

Brukar du paddla i skärgården?

Hur länge har du haft paddling som hobby?

Hör du till någon paddlingsklubb? Har du också tävlingspaddlat?

Paddlar du kajak eller kanot? Hurudan är den? Vems är kanoten/kajaken?

Vart och var paddlar du vanligen? Hur ser din favoritutflykt eller favoritrutt ut?

Hurudan utrustning har du med dig på dina paddlingsfärder?

Brukar du övernatta under utflykterna? Var i så fall? Med vem/vilka brukar du paddla?

Har du varit tvungen att vända dig till sjöräddningsmyndigheterna i samband med dina paddlingsfärder?

Annan vattensport

Kör du vattenskoter, sysslar du med surfing eller ingår dykning i dina hobbyer? Idkar du annan vattensport? Berätta om det.